

Monmouthshire Select Committee Minutes

**Pwyllgor Dethol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus
Neuadd y Sir Brynbuga NP15 1GA
Dydd Mawrth, 28ain Hydref, 2025, 10.00 am**

Cynghorwyr yn Bresennol

Cynghorydd Sir Armand Watts (Cadeirydd)

Cynghorydd Sir: Jill Bond, Penny Jones,
Tony Kear, Dale Rooke, Frances Taylor,
Armand Watts, Jan Butler, Emma Bryn,
John Crook, Lisa Dymock, Tony Easson,
Martyn Groucutt, Martin Newell, Maureen Powell,
Sue Riley, Angela Sandles, Jackie Strong,
Peter Strong, Ann Webb

Swyddogion yn Bresennol

Hazel Ilett, Rheolwyr Craffu
Sharran Lloyd, Rheolwr Datblygu Bwrdd
Gwasanaethau Lleol
John Crandon, Swyddog Diogelwch y Gymuned
Andrew Mason, Swyddog Prosiect Ymddygiad
Gwrthgymdeithasol
Ian Muirhead, Swyddog Diogelwch Cymunedol

Ymddiheuriadau: Cynghorydd Sir: Steven Garratt, Meirion Howells, Malcolm Lane, Maria Stevens

1. Ymddiheuriadau am absenoldeb

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Steven Garrett, Meirion Howells, Malcom Lane a Maria Stevens. Dirprwywyd y Cynghorydd Malcolm Lane gan y Cynghorydd Lisa Dymock. Dirprwywyd y Cynghorydd Maria Stevens gan y Cynghorydd Peter Strong.

2. Datganiadau o Fuddiant

Nid oedd unrhyw Ddatganiadau o Fuddiant wedi'u derbyn.

3. Fforwm Agored i'r Cyhoedd

Nid oedd neb yn bresennol.

4. Adnoddau Diogelwch Cymunedol a'r Heddlu

Rhoddodd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd Jane Hutt gyflwyniad ar Gynllun yr Heddlu, Trosedd a Chyfiawnder ar gyfer Gwent, cyn ateb cwestiynau'r Aelodau ar ddiogelwch cymunedol ac adnoddau'r heddlu. Diolchodd y Cadeirydd, y Cynghorydd Watts, i Jane am y cyflwyniad ar y cynllun a nododd yr eglurder yn y cynllun a'r pum colofn a'r daflen gyhoeddus.

- Gofynnodd y Cynghorydd Bond beth sy'n cael ei wneud ynglŷn â cham-drin menywod, cam-drin rhywiol, ac ymddygiad gwael mewn ysgolion, ac a oes ymgyrchoedd i fynd i'r afael â'r materion hyn?

Disgrifiodd Jane waith gydag iechyd cyhoeddus yn targedu bechgyn mewn ysgolion, mentrau sydd ar ddod sy'n cynnwys cyfreithwyr yn trafod caniatâd, a gweithgareddau ar gyfer ymgrych y Rhuban Gwyn.

- Gofynnodd y Cynghorydd Bond am fwy o fanylion ynghylch natur cyswllt yr heddlu ac argaeledd a chyfranogiad swyddogion i gyflwyno gwersi diogelu, yn dilyn colli rhaglen gyswllt yr ysgolion.

Esboniodd Jane fod cyllid ar gyfer rhaglen gyswllt yr ysgolion wedi'i dynnu'n ôl gan Lywodraeth Cymru, gan arwain Heddlu Gwent i ddatblygu model newydd lle mae Swyddogion Cymdogaeth yn ymgysylltu ag ysgolion. Disgrifiodd fonitro parhaus, gwaith partneriaeth â Llywodraeth Cymru, a mentrau penodol fel prosiectau iechyd cyhoeddus sy'n targedu casineb at fenywod a gweithwyr proffesiynol cyfreithiol yn trafod caniatâd mewn ysgolion.

- Gofynnodd y Cynghorydd Bond hefyd am hyder y cyhoedd yn yr heddlu a chynnydd ar faterion sefydliadol o fewn Heddlu Gwent.

Soniodd Jane fod camau'n cael eu cymryd i gynnal hyder y cyhoedd yn dilyn sylw negyddol yn y cyfryngau, gan bwysleisio gwaith parhaus i fynd i'r afael ag ymddygiad sefydliadol a chefnogaeth i staff. Amlinellodd Jane gamau gweithredu fel casglu grwpiau cynghori cyn cyfryngau negyddol, cefnogi staff, a chraffu parhaus a gwaith diwylliannol. Cydnabu fod angen mwy o waith ac mae'n lansio ymchwiliad manwl i fregusrwydd.

- Gofynnodd y Cynghorydd Bond a oedd Jane wedi ymweld ag unrhyw ysgolion yn Sir Fynwy a sut y byddai effaith y mentrau hyn yn cael ei gweld, gan nodi pwysigrwydd mynd i'r afael â materion cydraddoldeb ehangach y tu hwnt i gam-drin.

Disgrifiodd Jane y Fenter Mannau Diogel mewn ysgolion cynradd, lansiad Siarter i blant a phobl ifanc sydd ar ddod, a chynllun cydraddoldeb strategol gyda chyllid pwrpasol ar gyfer grwpiau cymunedol. Cyfeiriodd at ymgysylltu yn y Fenni, gan fynd i'r afael â chydlyniant ac adborth gan grwpiau lleol, ac ailadroddodd ei hymrwymiad i feithrin cefnogaeth gymunedol a gweledd y camau gweithredu hyn.

- Gofynnodd y Cynghorydd Dymock am y fenter Siopwr Dirgel: sut mae'n gweithio, canfyddiadau hyd yn hyn, a sut mae'r canfyddiadau hynny'n cael eu defnyddio i wella gwasanaethau rheng flaen. Gofynnodd hefyd pryd ymwelodd Jane â Chanol Tref a Gorsaf Cil-y-coed ddiwethaf, a pha bryderon a gododd trigolion yn ystod yr ymweliad hwnnw.

Ymatebodd Jane ei bod wedi ymweld â Cil-y-coed sawl gwaith, yn fwyaf diweddar ar gyfer Diwrnod y Lluoedd Arfog ac yng nghanol y dref, gan dderbyn adborth cadarnhaol am fentrau ymddygiad gwrthgymdeithasol a phryderon ynghylch adnoddau parhaus. Esboniodd fod yr ymarfer Siopwr Dirgel yn ddilys ac yn seiliedig ar sgysiau uniongyrchol, gydag adborth cadarnhaol yn gyffredinol yng Nghil-y-coed ond cydnabu fod materion yn cael eu codi pan fyddant yn bresennol.

- Gofynnodd y Cynghorydd Dymock hefyd am hyder yng nghywirdeb a chyflawnrwydd data troseddau a digwyddiadau, yn enwedig o ran adroddiadau cyhoeddus a chofnodi galwadau 101. Cododd bryderon y gallai digwyddiadau ailadroddus beidio â chael eu cofnodi'n gywir, gan effeithio ar allu'r tîm heddlu cymdogaeth i ymateb, a gofynnodd am systemau a goruchwyliaeth i sicrhau cofnodi ac atebolrwydd priodol.

O ran cofnodi galwadau 101, awgrymodd Jane drafod pryderon penodol all-lein, nododd gyfarfodydd am y mater, a chyfeiriodd at adroddiad arolygu HMIC a raddiodd uniondeb data troseddau Heddlu Gwent fel un rhagorol, ond cydnabu y gallai fod ffactorau eraill i'w trafod ymhellach.

- Gofynnodd y Cynghorydd Rooke am braesept yr heddlu yn Sir Fynwy, gan nodi ei fod tua 25% yn uwch na siroedd eraill, a chwestiynodd a yw Sir Fynwy yn cael ei chyfran deg o adnoddau. Gofynnodd hefyd am ddyraniad y 100 o swyddogion heddlu ychwanegol a recriwtiwyd ers mis Hydref 2022, yn benodol faint a gyfeiriwyd i Sir Fynwy.

Esboniodd Jane fod y braesept yn gysylltiedig â sylfaen y Dreth Gyngor ledled Gwent a bod pob preswlydd yn talu am blismona ar y cyd, yn debyg i wasanaethau cyhoeddus eraill. Dywedodd nad oes unrhyw amrywiad yn y ddarpariaeth gwasanaeth ar draws y pum awdurdod lleol, er bod lefel y cyllid yn amrywio oherwydd y sylfaen dreth. Cydnabu Jane bryderon ynghylch gwelededd yr heddlu a nododd fod model y Prif Gwnstabl yn canolbwyntio ar gynyddu plismona a gwelededd cymdogaeth ond tynnodd sylw hefyd at yr angen i swyddogion fynd i'r afael â throseddau modern fel twyll ar-lein a diogelu, sy'n effeithio ar bresenoldeb gweladwy. Dywedodd y byddai angen i gydweithwyr plismona ddarparu manylion dyrannu gweithredol.

Cam gweithredu: Prif Gwnstabl i ddarparu'r wybodaeth.

- Gofynnodd y Cynghorydd Kear i Jane dynnu sylw at ei llwyddiannau ers ymgymryd â'r rôl a lle mae angen gwelliannau.

Rhestrodd Jane lwyddiannau fel cryfhau craffu ac atebolrwydd, hyrwyddo'r cynllun cydraddoldeb strategol, sefydlu bwrdd strategol ar gyfer diogelwch cymunedol, cefnogi'r fenter Strydoedd Diogelach, lansio Siarter y Plant, a chynyddu gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal. Nododd berfformiad gwell wrth drin galwadau 999 ac 101, gyda Heddlu Gwent yn aml yn y tri i bum heddlu uchaf.

- Gofynnodd y Cynghorydd Kear hefyd am dueddiadau wrth ateb galwadau 999 ac 101, perfformiad yn erbyn y gyllideb a osodwyd, a sut mae'r gyllideb yn cysylltu â niferoedd swyddogion heddlu.

Esboniodd Jane y broses gyllidebol, y perfformiad presennol, a'r her o beidio â chael cyllid cyfalaf, a disgrifiodd gydweithio parhaus â heddluoedd eraill i gyflawni effeithlonrwydd. Cadarnhaodd fod y Swyddfa Gartref yn pennu niferoedd yr heddlu a chyllid, a bod y Prif Gwnstabl yn buddsoddi mewn gwasanaethau gweladwy trwy Dimau Gweithredu Cymunedol.

- Gofynnodd y Cynghorydd Kear am feysydd sydd angen eu gwella a lle mae Jane wedi cael sgorsiau anodd gyda'r Prif Gwnstabl.

Atebodd Jane ei bod yn ymchwilio'n fanwl i fregusrwydd, fel y'i hamlygwyd yn adroddiad HMIC, gan nodi bod hwn yn faes sydd angen gwaith pellach.

- Cwestiynodd y Cynghorydd Kear y perfformiad yn erbyn y gyllideb, a sut mae'n berthnasol i niferoedd swyddogion yr heddlu? Cyfeiriodd at niferoedd o 1,509 o swyddogion heddlu, 130 o Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu, diffyg o £2.7 miliwn, a chyllideb o £190 miliwn. Gofynnodd faint o swyddogion heddlu a Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu sydd ar gyfer Gwent, ac yna'n benodol ar gyfer Sir Fynwy? Awgrymodd y gellid bod wedi darparu'r wybodaeth hon yn y cyfarfod.

Ymatebodd Jane nad oedd ganddi'r ffigurau ar unwaith, y byddent yn cael eu darparu gan y Prif Gwnstabl, gan egluro mai cyfrifoldeb y Prif Gwnstabl yw dosbarthu gweithredol, nid ei chyfrifoldeb hi. Nododd fod rhai SCCH yn cael eu hariannu gan Lywodraeth Cymru. Dywedodd Jane fod y gyllideb ar y trywydd iawn ar hyn o bryd, ond rhagwelir diffyg ar gyfer y dyfodol, gan

olygu bod angen effeithlonrwydd a chydweithio. Cadarnhaodd Jane fod ymdrechion yn cael eu gwneud i gau'r bwlch. Cadarnhaodd fod y Swyddfa Gartref yn pennu niferoedd a chyllid yr heddlu, a bod y Prif Gwnstabl yn buddsoddi mewn gwasanaethau gweladwy. **Cam gweithredu:** **Prif Gwnstabl i ddarparu'r data.**

- Gofynnodd y Cynghorydd Jones am linellau sirol, yn benodol pwy sy'n gyfrifol amdano, yr ystadegau neu'r data diweddaraf, pryderon ynghylch tynnu swyddogion cyswllt ysgolion yn ôl a'i gydberthynas bosibl â gweithgaredd llinellau cyffuriau ('county lines'), bodolaeth swyddogion heddlu pwrpasol ar gyfer llinellau cyffuriau, a ydynt yn ymweld ag ysgolion, a sut mae hyn yn cael ei fonitro.

Ymatebodd Jane fod Prif Uwcharolygydd sy'n gyfrifol am droseddu yn goruchwyllo llinellau cyffuriau, a byddai data pellach yn cael ei ddarparu gan yr heddlu. Eglurodd fod Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu yn ariannu amryw o fentrau ataliol, gan gynnwys gwasanaethau troseddau ieuencid, y rhaglen Fearless (sy'n ymweld ag ysgolion ac yn caniatáu adrodd yn ddienw), ac Ymddiriedolaeth St Giles (sy'n gweithio gyda phobl ifanc risg uchel trwy atgyfeiriad). Cadarnhaodd Jane fod y gweithgareddau hyn yn parhau a chytunodd i ofyn am ddata plismona penodol gan y Prif Uwcharolygydd. **Cam gweithredu:** **Darparu data ar gyflwyno deunydd Llinellau Cyffuriau yn ysgolion Sir Fynwy.**

- Gofynnodd y Cynghorydd Webb a oedd swyddogion yr heddlu yn gwerthfawrogi'r cymorth a'r cymorth y gall Cynghorwyr Sir ei ddarparu mewn unrhyw sefyllfa, gan sôn am ddigwyddiad penodol lle cafodd ei mewnbyn ei ddiystyru gan swyddog yn ystod sefyllfa leol ddifrifol. Nododd hefyd bwysigrwydd presenoldeb yr heddlu mewn cyfarfodydd cynghorau cymuned a thref a sicrwydd diweddar gan y sarsiant lleol ynghylch presenoldeb gwell.

Ymatebodd Jane fod cynrychiolwyr etholedig yn ffynhonnell allweddol o wybodaeth mewn cymunedau a phwysleisiodd bwysigrwydd eu perthnasoedd â'r heddlu. Anogodd gynghorwyr i ofyn am bresenoldeb yr heddlu mewn cyfarfodydd y Cyngor. **Cam gweithredu:** **I'r Comisiynydd Heddlu a Throseddu godi profiad y Cynghorydd Webb gyda'r Prif Gwnstabl a'r Prif Uwcharolygydd ar gyfer plismona cymdogaeth.**

- Gofynnodd y Cynghorydd Riley am wasanaeth technoleg gynorthwyol Cyngor Sir Fynwy, yn benodol ynghylch cyllid a chefnogaeth ar gyfer oriorau olrhain a ddefnyddir i helpu pobl agored i niwed i aros yn eu cartrefi. Cwestiynodd a allai'r heddlu ddarparu cefnogaeth ariannol ar gyfer y gwasanaeth hwn, gan nodi'r arbedion posibl yn amser yr heddlu pan fydd pobl hŷn yn mynd ar goll.

Cydnabu Jane bwysigrwydd mentrau fel dyfeisiau olrhain ar gyfer pobl agored i niwed a soniodd am y rhaglen "Care Right Person" a Phrotocol Herbert, y ddau wedi'u hanelu at gefnogi oedolion agored i niwed, yn enwedig y rhai â dementia. Cynigiodd ddarparu rhagor o wybodaeth am y rhaglenni hyn a'r gwaith parhaus ond nododd, o ystyried y sefyllfa ariannol bresennol, efallai na fydd cymorth ariannol uniongyrchol gan yr heddlu yn ymarferol.

- Gofynnodd y Cynghorydd Jackie Strong a yw cyfiawnder adferol yn dal i fod yn adnodd parhaus sydd ar gael yn y gymuned, gan gyfeirio at ymwneud blaenorol â phobl ifanc a chynghor y dref.

Atebodd Jane fod trafodaethau ar y gweill gyda phartneriaid y Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus a chydweithwyr ieuchyd cyhoeddus i hyrwyddo cyfiawnder adferol yng Ngwent. Nododd fod hwn yn gwestiwn amserol a chynghorodd fod cynllun cydraddoldeb strategol Swyddfa'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd, cronfa gydlyniant cymunedol bwrpasol o £400,000 a chynlluniau i ehangu mentrau cyfiawnder adferol mewn partneriaeth ag ieuchyd y cyhoedd ac asiantaethau eraill yn

cael eu datblygu. Anogodd grwpiau i wneud cais am gyllid i wella cefnogaeth a chydlyniant cymunedol.

- Gofynnodd y Cynghorydd Bryn sut mae'r wasg negyddol a'r datgeliadau diweddar am heddluoedd wedi effeithio ar lesiant, hyder a balchder o fewn Heddlu Gwent, ac a yw hyn wedi effeithio ar recriwtio a chadw staff.

Esboniodd Jane fod Heddlu Gwent wedi sefydlu bwrdd diwylliant a strategaeth ddiwylliannol i fynd i'r afael â'r heriau hyn, gan gynnwys gweithio gyda Phrifysgol De Cymru ar hyfforddiant amser real ar gyfer materion diwylliannol a moesegol. Dywedodd fod y Prif Gwnstabl yn darparu sicrwydd a chefnogaeth fewnol, a bod buddsoddiad sylweddol mewn gwasanaethau lles. Nododd Jane, ar hyn o bryd, nad oes unrhyw effaith sylweddol ar recriwtio a chadw yng Ngwent, ond bod y sefyllfa'n cael ei monitro'n agos.

- Tynnodd y Cynghorydd Peter Strong sylw at bwysigrwydd parhad mewn timau plismona lleol, gan nodi bod sefydlogrwydd diweddar wedi gwella adeiladu perthnasoedd yng Nghil-y-coed a mynegodd gefnogaeth i'r tîm plismona lleol yng Nghil-y-coed. Canmolodd sgil, dyfalbarhad a thrugaredd Heddlu Gwent fel y gwelwyd yn y gyfres deledu "Crash Detectives", gan awgrymu ei fod yn adlewyrchu'n dda ar yr heddlu ac yn elwa gwylwyr a gofynnodd i Jane gyfleu gwerthfawrogiad i'r swyddogion a oedd yn rhan o'r rhaglen.
- Cwestiynodd y Cynghorydd Dymock faint o ymatebion arolwg a oedd yn llywio'r cynllun heddlu a throseddau oedd gan drigolion Sir Fynwy, a sut mae'r adborth hwnnw'n dylanwadu ar flaenoriaethau plismona lleol?

Cadarnhaodd Jane y gellir dadgrynhoi ymatebion yr arolwg yn ôl ardal awdurdod lleol a bod yn rhaid i flaenoriaethau'r Prif Gwnstabl gyflawni yn erbyn y cynllun heddlu, trosedd a chyfiawnder, sy'n cael ei lywio gan adborth o'r fath. Camau gweithredu: Darparu'r wybodaeth am faint o ymatebion gwasanaeth oedd gan drigolion Sir Fynwy.

- Gofynnodd y Cynghorydd Dymock hefyd pa ysgolion yn Sir Fynwy yr ymwelwyd â nhw, pa gefnogaeth y maent wedi'i derbyn, ac a yw cyfreithwyr yn cael eu lleoli mewn ysgolion?

*Eglurhaodd Jane nad yw cyfreithwyr yn cael eu lleoli mewn ysgolion, ond bod menter yn dechrau lle mae cyfreithwyr yn gwirfoddoli i siarad â phobl ifanc am ganiatâd. **Cam gweithredu:** Bydd y Prif Gwnstabl yn darparu gwybodaeth am ymweliadau ag ysgolion a chefnogaeth.*

- Cwestiynodd y Cynghorydd Dymock a oedd gwybodaeth yr arolwg ar gael?

*Dywedodd Jane nad oedd ganddi wybodaeth yr arolwg ar gael yn y cyfarfod ond y byddai'n ei darparu i'r pwyllgor ~ **Cam gweithredu:** darparu'r data.*

- Gofynnodd y Cynghorydd Bond sut mae swyddogion cyswllt ysgolion yn ymgysylltu ag ysgolion, a ydynt ar gael, ac a ydynt yn cyflwyno gwersi diogelu neu addysgol, yn enwedig ar ôl colli'r rhaglen flaenorol?

Esboniodd Jane fod y rhaglen flaenorol a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru wedi'i thynnu'n ôl, ac mae swyddogion cymdogaeth bellach wedi'u cysylltu ag ysgolion gyda chyswllt ac ymgysylltiad rheolaidd. Mae ymdrechion parhaus i gryfhau hyn, ac mae cynigion partneriaeth

newydd yn cael eu datblygu. Cytunodd Jane i ddarparu rhagor o wybodaeth yn dilyn y cyfarfod.
Cam gweithredu: *Darparu manylion am sesiynau diogelu a sesiynau addysgol eraill rhwng yr Heddlu ac ysgolion ers colli swyddogion cyswllt yr ysgolion.*

- Cyfeiriodd y Cadeirydd, y Cynghorydd Watts, at erthygl a gyhoeddwyd yn haf 2025 am sgôr gyhoeddus Heddlu Gwent a gofynnodd i Jane sut y byddai'r pum colofn yn mynd i'r afael â'r canfyddiad hwn.

Ymatebodd Jane na allai wneud sylwadau ar yr erthygl heb weld y data ond sicrhodd y Pwyllgor fod gwella ymddiriedaeth a hyder yn flaenoriaeth.

- Gofynnodd y Cynghorydd Watts a oes gan Heddlu Gwent swyddog troseddau casineb dynodedig a pha ymyriadau sy'n cael eu gwneud i atal troseddau casineb ac eithafiaeth, yn enwedig mewn ysgolion.

Cadarnhaodd Jane fod swyddog yn gyfrifol am droseddau casineb ond pwysleisiodd ei fod yn ymdrech ehangach sy'n cynnwys cyllid cydlyniant cymunedol a strategaethau ymyrraeth gynnar.

- Gofynnodd y Cynghorydd Watts i Jane gadarnhau y byddai atebion yn cael eu darparu i'r Pwyllgor mewn perthynas â'r 100 o swyddogion newydd a'r gyfran a ddyrannwyd i Sir Fynwy, gan nodi bod cwestiynau heb eu hateb gan Heddlu Gwent.

Cam Gweithredu: *Cytunodd Jane i ofyn am y wybodaeth gan y Prif Gwnstabl a'i darparu i'r pwyllgor.*

Crynodeb y Cadeirydd

Diolchodd y Cadeirydd i Jane am ei hamynedd wrth ateb cwestiynau'r Aelodau ac am fynychu'r sesiwn. Cytunwyd y byddai cofnodion y cyfarfod a rhestr o gwestiynau heb eu hateb yn cael eu hanfon at Gomisiynydd yr Heddlu a Throseddu a'r Prif Gwnstabl am ymateb. Cytunodd y Pwyllgor i wahodd y Prif Gwnstabl i gyfarfod yn y dyfodol i drafod yr ymatebion.

5. I nodi dyddiad ac amser y cyfarfod nesaf: 15fed Rhagfyr 2025